

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародний захист прав людини
Викладач (-і)	Петечел Надія Михайлівна, к.ю.н., ст. викладач кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Петечел Надія Михайлівна (0342) 596178
Е-mail викладача	Петечел Надія Михайлівна nadiia.petechel@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</i> https://ksud.pnu.edu.ua/hrafik-samostijnoi-roboty-zi-student/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є нормативно-правові акти, які регламентують поняття, стандарти, механізми міжнародного захисту прав людини, структуру, повноваження вітчизняних та міжнародних органів, організацій, посадових осіб, які здійснюють захист прав, свобод і законних інтересів людини в Європі, Азії, Америці; практика Європейського суду з прав людини.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механізми захисту прав людини. 2. Міжнародні стандарти прав людини. <p>Навчальна дисципліна «Міжнародний захист прав людини» вивчається разом із іншими нормативними і вибірковими дисциплінами. Вона є практичною основою для забезпечення набуття слухачами навчального курсу інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей міжнародного захисту прав людини, як важливої гарантії верховенства права.</p> <p><u>Основними джерелами</u> виступають Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., практика Європейського суду з прав людини щодо права на життя (справа Макканн та інші проти Сполученого Королівства 1995 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки чи покарання (справа Сорінг проти Сполученого Королівства 1989 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканність (справа Харченко проти України 2011 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу думки, совісті та релігії (справа Коккінакіс проти Греції 1993р.), Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Україна з перших кроків після здобуття незалежності висловила прагнення увійти повноправним членом до політичного, економічного, правового європейського простору. Одним із важливих елементів успішної реалізації політичної волі у цьому напрямку є досягнення певного рівня узгодженості українського законодавства із правом Ради Європи. Це завдання полягає у приведенні української системи захисту прав людини за формою і змістом до європейського рівня. Звичайно, в Конституції України та ратифікованій</p>	

Верховною Радою України Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, гарантовані фундаментальні права і свободи людини. В контексті забезпечення дотримання принципів Конституції та Конвенції було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», який став серйозним кроком в напрямку узгодження судових рішень, що приймаються в Україні щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина із європейськими стандартами.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний захист прав людини» є формування у студентів необхідних знань про загальні положення, стандарти і міжнародні механізми захисту прав людини, міжнародні і вітчизняні організації, які мають на меті реалізацію захисту прав людини, а також співвідношення міжнародних та внутрішньодержавних механізмів захисту прав людини.

Основними цілями вивчення дисципліни «Міжнародний захист прав людини» є формування у студентів правового світогляду та мислення, оволодіння студентами сучасними знаннями з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у сфері захисту прав людини, отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань та набуття практичних навиків правозастосування з метою вирішення конкретних правових ситуацій в контексті міжнародного захисту та рішень Європейського суду з прав людини, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів в міжнародних організаціях.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та тендерні проблеми.

Спеціальні компетентності:

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов

та обставин.
 ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
 ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
 ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
 ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
 ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
 ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
 ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
 ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
 ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
 ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	081 Право	4	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	сем. заняття	сам. роб.

Модуль I. Механізми захисту прав людини

Тема № 1. Загальні положення про права людини	2	2	4
Тема № 2. Захист прав людини в діяльності ООН	2	2	4
Тема № 3. Захист прав людини в Європі	2	2	4
Тема № 4. Інші регіональні системи захисту прав людини	-	-	8

Модуль II. Міжнародні стандарти прав людини

Тема № 5. Право на життя. Заборона катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки чи покарання	2	2	6
Тема № 6. Право на свободу та особисту недоторканність	2	2	4
Тема № 7. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції	-	2	6
Тема № 8. Свобода думки, совісті та релігії. Свобода вираження поглядів	2	2	4
Тема № 9. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність	-	2	6

Тема № 10. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту	-	-	8
Тема № 11. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуацій. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів	-	2	6
	ЗАГ.:	12	18
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює теми №№ 1-11. (абз.1 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). На контрольну роботу виносяться 1 описове завдання, яке оцінюється в 4 бали, 2 тестових запитань, які оцінюються по 2 бали і два судові рішення для аналізу, які оцінюються по 6 балів. Варіанти завдань для контрольної роботи затверджуються на засіданні кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів (пп. 2.4.2.2 МРПОУ).		
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/84/2025/01/metodychka-mzpl-denna-forma-1.pdf , а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 балів (пп. 2.4.2.1 МРПОУ).		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для недопуску (пп. 3.2.2 МРПОУ). Здобувач не допускається до підсумкового контролю, якщо впродовж семестру він набрав за всі види робіт менше 25 балів (пп. 3.2.3 МРПОУ).		
Підсумковий контроль	Екзамен у письмовій формі: 1 описове завдання, яке оцінюється в 9 балів, 3 тестових запитання, які оцінюються по 5 балів і два судові рішення для аналізу, які оцінюються по 13 балів. Максимальний бал за екзамен – 50 балів (пп. 3.2.5.1 МРПОУ). Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за письмову модульну контрольну роботу (максимально 20 балів), балу за		

	самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.4.2.3 МРПОУ) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.4.1-2.4.2 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.4.2.4-2.4.2.6 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимального 100 балів.
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкової (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma-navchannia/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
2. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
3. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини : навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2020. 260 с.

4. Опольська Н. М., Бабой А. М., Бабой В. С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Вінниця: Твори. 2021. 408 с.

5. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

6. Сироїд Т. Л. Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. К.: Право, 2019. 310 с.

7. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. К.: Право, 2019. 496 с.

8. Шуміло І. А. Міжнародна система захисту прав людини. Київ. Видавництво «ФОРМ Голембовська О.О.». 2018. 168 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Петечел Н. М. Міжнародний захист прав людини. Методичні вказівки та завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Право. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 23 с. <https://ksud.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/84/2025/01/metodychka-mzpl-denna-forma-1.pdf>

2. Петечел Н. М. Міжнародний захист прав людини. Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Право. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 21 с. <https://ksud.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/84/2025/01/metodychka-mzpl-samost.robota-denna-forma-1.pdf>

Викладач _____ к.ю.н., ст. викл. Петечел Н. М.